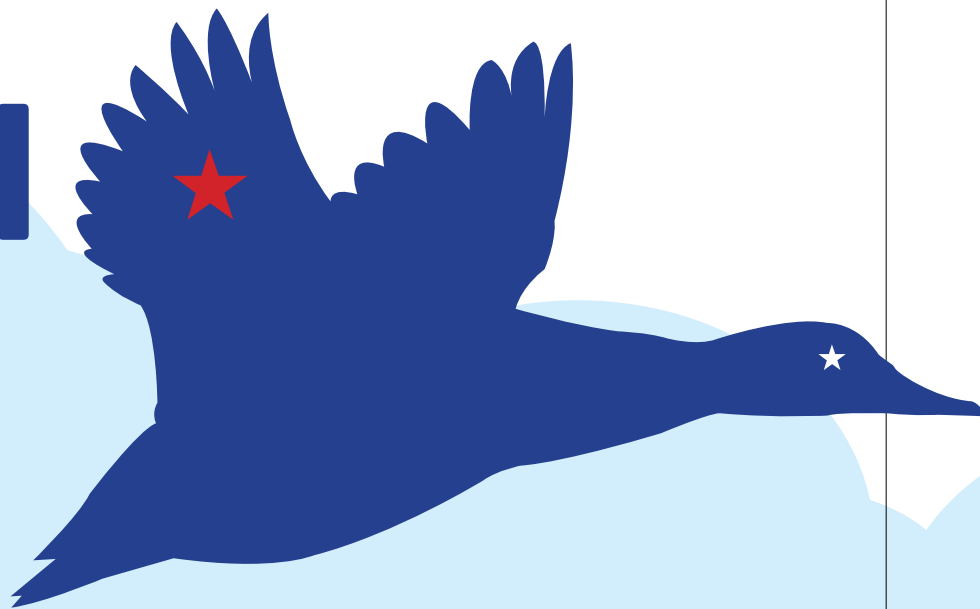

NHAKEN

Voor de Amerikaanse overheid was het niet de vraag of zij zou bijspringen, maar ging het debat vooral over de omvang van steunmaatregelen. In 2008 pompte de Amerikaanse overheid kapitaal in de bankensector, de auto-industrie en de huizenmarkt. De Fed, het Amerikaanse stelsel van centrale banken, liet geen kans onbenut om extra geld in omloop te brengen. Dat gebeurde via verstrekking van liqui-

diteit aan financiële instellingen en opkoop van staatsleningen en hypotheekobligaties om de rente te drukken.

In Europa zijn dergelijke massieve ingrepen niet mogelijk gebleken. Al snel liepen eurolanden en de ECB tegen de grenzen van de mogelijkheden aan. Ook kan de ECB, in tegenstelling tot de Amerikaanse collega's van de Fed, niet onbeperkte steun aan landen in nood verle-

nen. De sterkere, vooral noordelijk gelegen eurolanden, schrijven niet zomaar een blanco cheque uit aan zwakkere, vooral zuidelijk gelegen eurolanden, en de uitgever van de Europese eenheidsmunt is gehouden aan afspraken over inflatie.

STRUCTURELE IMPULS

De flexibele inzet en omvang van fiscale en monetaire maatregelen hebben de Verenigde Staten een voor-sprong gegeven op het eurogebied.

Toch kunnen overheid en centrale bank een economie niet alleen met succes de juiste kant opsturen. Dat blijkt in ieder geval uit de Verenigde Staten, waar monetair en fiscaal experimenteren zich met name hebben gericht op crisissymptomen in plaats van de oorzaken.

Sparen en investeren maakten plaats voor ondersteunen van beleggingen en consumentenbestedingen. Aandelen, obligaties en vastgoed hebben een fiks deel van het rondgepompte geld geabsorbeerd.

Stijgende prijzen van beleggingen prikkelen consumptie, zo luidt de gedachte. Enig nadeel is de ongelijke verdeling van beleggingen onder de bevolking, waardoor niet iedereen in dezelfde mate profiteert.

De sores op de Amerikaanse arbeidsmarkt leert dat er meer nodig is dan een conjuncturele impuls

om duurzame werkgelegenheid te creëren. Dergelijke groei die de structuur van de economie verandert, komt vooral van de aanbodzijde van de economie. Daarbij gaat het om productie van goederen en diensten. En productie geeft vervolgens de middelen om ook producten en diensten van anderen te kunnen consumeren.

Een eerste stap richting structurele groei kwam uit onverwachte hoek. Na een lange tijd van productie en expansie in opkomende landen keren de eerste bedrijven weer terug naar de Amerikaanse thuismarkt. Belangrijkste redenen om terug te komen, zijn gestegen lonen in China en gedaalde energiekosten als gevolg van de schaliegaswinning. En lagere kosten werken door in de productieketen. De toegenomen productie op Amerikaanse bodem is al terug te zien in de sterk aangetrokken export.

Volgens marktonderzoeker Markit neemt ook in de eurolanden Duitsland, Italië, Nederland, Oostenrijk en Ierland de economische activiteit in de verwerkende industrie toe. Het valt te hopen dat deze ontwikkeling overslaat op andere sectoren en landen. Net als het geval was bij de uitbraak van de kredietcrisis, maar dan andersom als het kan.

WERKLOOS OF WERKLOOS EN TOCH EEN BAAN?

Amerikanen die de zoektocht naar een baan hebben opgegeven of meer willen werken maar niet kunnen, vallen onder de bredere definitie van werkloosheid. Het U-3 cijfer heeft betrekking op het werkloosheidscijfer dat iedere maand door de media wordt opgepikt en het U-6 werkloosheidscijfer bevat - behalve de werklozen die proberen werk te vinden - nog de mensen die zijn ontmoedigd en meer willen werken maar die nu deeltijd werken.

